

כ"א סיון תשפ"ה

16 יוני 2025

לכבוד עו"ד גלי בהרב מיארה <u>היועצת המשפטית לממשלה</u>	לכבוד אלוף רפי מילוא <u>מפקד פיקוד העורף</u>	לכבוד ח"כ עמיחי שיקלי <u>שר התפוצות</u>	לכבוד ח"כ ישראל כץ <u>שר הביטחון</u>
--	--	---	--

בהול !!!

שלום רב,

הנדון: מלחמה עם איראן - צורך דחוף באספקת פתרונות מיגון לתושבי הכפרים הלא מוכרים בנגב

בשם המרכז הרפורמי לדת ומדינה, הזרוע המשפטית והציבורית של התנועה הרפורמית - יהדות מתקדמת בישראל, בשם יוזמות אברהם, בשם פורום דו קיום בנגב לשוויון אזרחי, בשם איתך-מעכי משפטניות למען צדק חברתי, בשם במקום - תכנון וזכויות אדם*, ובשם המועצה האזורית לכפרים הבלתי מוכרים בנגב, הריני לפנות אליכם בנושא שבנדון, כדלקמן:

1. על רקע מלחמת "חרבות ברזל" הנמשכת מאז יום 7.10.23 (להלן: "**המלחמה**"), ביום 13.6.25 פתחה ישראל במתקפת פתע על איראן, הוכרז מצב חירום מיוחד בעורף, והחלו מתקפות טילים איראניות הנמשכות כל העת והפוגעות פגיעה קשה ביותר ברכוש ובחיי אדם בעורף הישראלי (להלן: "**המלחמה עם איראן**").

2. על פי הנחיות פיקוד העורף שפורסמו עם תחילת המלחמה עם איראן, התקהלויות בשטח פתוח ובמבנה נאסרו כמו גם קיום פעילויות חינוכיות ופעילות במקומות עבודה למעט משק חיוני שיפעל במתכונת מצומצמת בלבד. כן מונחים אזרחי ישראל כי בעת קבלת התרעה יש להיכנס למרחב המוגן המיטבי בהתאם לזמן ההתגוננות העומד לרשותם ולמיגון הקיים בסביבתם, לפי סדר העדיפויות הבא: ממ"ד (מרחב מוגן דירתי), ממ"ק (מרחב מוגן קומתי), ממ"מ (מרחב מוגן מוסדי דוגמת מוסד חינוכי או מתקן של הרשות), מקלט, מחסה ציבורי, חדר מדרגות פנימי או חלל פנימי בתוך המבנה.

3. דא עקא, בדומה למצב בו מצאו עצמם כ-85,000 תושבי 40 כפרים הבדואים הלא מוכרים והלא מוסדרים בנגב (להלן: "**הכפרים**") מיום פרוץ המלחמה - של העדר מיגון כמעט מוחלט מפני מתקפות טילים - גם הפעם מפרוץ המלחמה עם איראן שהביאה למתקפות טילים מסיביות וקטלניות מכיוון איראן, נאלצים רוב רובם של תושבי הכפרים להתמודד עם העדר מיגון ראוי וזמין ומשכך הם נאלצים לאלתר עבור עצמם אמצעי מיגון ובתוך כך לחפש מחסה במכולות טמונות באדמה, מתחת לגשרים, בתעלות מים, במבנים נטושים ברחבי הנגב, בחניונים תת קרקעיים או במקלטים בעיר באר שבע, ובהעדר ברירה אחרת - אף תחת כיפת השמיים.

* עיקר מימונה של עמותת במקום מישויות מדיניות זרות.

4. כך למשל, סופיאן אלשמסאן, אב לשישה מאלפורעה ומורה באום בטיין, שלח את תמונות משפחתו בתעלת בטון, מדרום לצומת חתרורים לכיוון מפעלי מישור רותם:

כך תיאר אלשמסאן: "ישנו כל כלילה מתחת לגשר הזה. ביקשנו מיגונויות ולא קיבלנו, לא עוזר שאבא שלי נכה צה"ל שבשבי המצרי וסוחר פוסט טראומה. גם באזור שהיינו בו כל הגשרים היו מלאים באנשים, רבים מהם מאלפורעה. אנחנו מרגישים מופקרים כל הזמן, מה נעשה אם המלחמה תהיה שבועות או חודשים? איפה הרשויות, איפה מקבלי ההחלטות?"

5. להלן תמונה של תעלה שנחפרה על ידי תושב תל ערד בסמוך לביתו אותה הוא סגר מלמעלה: "נכון, זה חלש, אבל עדיף מכלום. הילדים מרגישים בטוחים עכשיו ולא בוכים כאשר יש אזעקות":

6. להלן תמונה של תושבי כפרים תופסים מחסה במהלך אזעקה מתחת למעבר מים בכביש 25 :

7. כזכור, בתגובה לעתירה שהוגשה לבית המשפט העליון באוגוסט 2024 על ידי תושבי הכפרים וארגוני חברה אזרחית (בג"ץ 71000-08-24) (להלן: "**העתירה**") בעניין העדר מיגון ראוי והולם לתושבי הכפרים מפני ירי רקטות וטילים, הכירה המדינה בחובתה לדאוג לביטחון אזרחיה, בפרט בזמן חירום. בתוך כך עמדה המדינה בתגובתה על פעולות שביצעה על מנת לטפל בפערי המיגון הקיימים בכפרים מתוך תפיסת אחריות מרחיבה - הצבת 128 מיגוניות בתחנות הסעה וכן 64 מגנני הסקו בנקודות שונות בשטחי הכפרים וכן מרחב מוגן מוסדי במרפאת אחד הכפרים. אף בפסק הדין שניתן בעתירה עמד בית המשפט על חובתה העליונה של המדינה להגן על חייהם ושלמות גופם של אזרחיה ותושביה ואף ציין כי מדובר בחובה המועצמת בעת מלחמה.

8. ודוק, בנסיבות דנן בהן על רקע המלחמה עם איראן, אזרחי ישראל, ובכללם תושבי הכפרים, נמצאים מדי יום ביומו **תחת איום ממשי וחסר תקדים ממש של מאות טילים המשוגרים לעבר מדינת ישראל** הן מכיוון איראן והן מכיוון תימן וגורמים להרס רכוש והרג בהיקפים עצומים - עשרות הרוגים, מאות פצועים ואלפי מפונים מבתיהם שנהרסו - **על המדינה להרחיב בצורה דרמטית וללא דיחוי את פתרונות המיגון המעטים המסופקים לתושבי הכפרים על מנת למקסם את ההגנה על חיי התושבים ולמזער את הפגיעה הקשה בזכויות יסוד של התושבים בזכויות יסוד חוקתיות ובראשן הזכות לחיים.**

9. נזכיר, כי הזכות לחיים ולשלמות הגוף הינה זכות יסוד חוקתית המעוגנת הן בסעיף לחוק 5 יסוד: כבוד האדם וחירותו לפיו: "כל אדם זכאי להגנה על חייו, על גופו ועל כבודו" והן בסעיף 1 לחוק היסוד העומד על ערך קדושת החיים: "זכויות היסוד של האדם בישראל מושתתות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו ובהיותו בן חורין".

10. עוד נזכיר כי בית המשפט העליון קבע כי הזכות לחיים והזכות לשלמות הגוף הן "זכויות יסוד הראויות לעוצמת הגנה גבוהה" ואף קבע כי :

"חוק היסוד אינו מסתפק באיסור על פגיעה בהן (ראה סעיף 2 לחוק), אלא קובע גם את הזכות ל"הגנה" עליהן (ראה סעיף 4 לחוק). לכאורה, "השימוש בלשון 'הגנה' טומן בחובו משמעות אופרטיבית-אקטיבית, שהיא מעבר להכרה גרידא בקיומן ובמעמדן של זכויות היסוד" ... מכאן, ייתכן שבמקום שבו זכויות יסוד לחיים ולשלמות הגוף עלולות להיפגע, ובהיעדר דבר חקיקה מיוחד הקובע תרופה בגין פגיעה זו כמה עילת תביעה חוקתית למנוע את הפגיעה" (ע"א 9185/03 אסתר טננבוים נ' הוצאת עיתון הארץ בע"מ, נח(1) 377, 365-366 (2003)).

11. יצוין, כי למעלה ממחצית מתושבי הכפרים הן נשים. זכותן לכבוד ולשוויון נפגעת גם משום שההשלכות השליליות של היעדר המיגון עליהן אינן מובאות בחשבון. נשים מהוות את עיקר האוכלוסייה האזרחית בעורף בתקופת מלחמה, והן הנושאות בעיקר הנטל של שמירת שלום הילדים, הגנה עליהם מפני טראומה והמשך קיום חיי שגרה. החלטה 1325 של מועצת הביטחון של האו"ם בנושא "נשים, שלום וביטחון" משנת 2000 (להלן: "החלטה 1325") ביטאה הכרה של הקהילה הבינלאומית בכך, וקבעה כי על מדינות להגן על צורכיהן של נשים ונערות באזורי סכסוך, ולהטמיע נקודת מבט מגדרית במערכות האמונות על ניהול מצבי חירום ומשבר, וזאת כחלק מקידום השוויון המהותי של נשים. העדר מיגון מספק וראוי לתושבות הכפרים עומד בניגוד למחויבותה של ישראל על-פי החלטה 1325.

12. לאור כל האמור לעיל, נבקש כי תפעלו באופן מידי להעמדת פתרונות מיגון מידיים לתושבי ותושבות הכפרים. בתוך כך נבקש כי :

* יתקיים מיפוי של צרכי המיגון של כלל הכפרים.

* תוכן תוכנית להצבת אמצעי מיגון ראויים שמעניקים מיגון הולם ובכמות מספקת למגן את כלל התושבים והתושבות, ויוקצה לה תקציב מספק.

* התוכנית האמורה תבוצע בלוח זמנים מהיר.

13. נוכח חומרת הדברים ודחיפותם נבקש לקבל את התייחסותכם המהותית באופן בהול.

בכבוד רב,

אורי רובין, עו"ד

העתקים :

יובל תורגמן, מנכ"ל, הרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים בנגב

אבי כהן סקלי, מנכ"ל, משרד התפוצות

עו"ד איתי אופיר, יועץ משפטי, משרד הביטחון

ליאור כלפה, מנהל אגף בכיר לפיתוח כלכלי חברתי בחברה הבדואית בנגב, משרד התפוצות